

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури
Юридичний факультет
Міністерство юстиції України
Асоціація приватних виконавців України
Проект ЄС «Право — JUSTICE»
Інформаційний партнер «Всеукраїнське об'єднання приватних виконавців «Факт»

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

PRAVO-JUSTICE

МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ

АПВУ
АСОЦІАЦІЯ
ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ
УКРАЇНИ

SCIENTIA VINCEMUS!
НАУКОЮ ПЕРЕМОЖЕМО!

IV Міжнародна науково-практична конференція

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ВИКОНАВЧОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ

За загальною редакцією доктора юридичних наук,
професора, завідувача кафедри нотаріального та виконавчого процесу
і адвокатури, заслуженого юриста України Фурси С. Я.

6 грудня 2019 року, м. Київ

Київ 2019

УДК 347.952
ББК 67.9(4Укр)301.01
Н 34

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Фурса С.Я., д. ю. н., професор, завідувач кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури
Бондар І.В., к. ю. н., доцент кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури
Рабовська С.Я., к. ю. н., доцент кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури

УПОРЯДНИКИ ЗБІРНИКА:

Рабовська С.Я., к. ю. н., доцент кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури
Бондар І.В., к. ю. н., доцент кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури
Поліщук К. С., старший лаборант з вищою освітою кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури

Н 34 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОНАВЧОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА (IV Міжнародна науково-практична конференція, 6 грудня 2019 року, м. Київ). Збірник наукових статей / За заг. ред. д.ю.н., проф. Фурси С.Я. – К.: Видавець Позднішев, 2019. – 204 с.

ISBN 978-966-8830-75-4

Збірник наукових статей, виданий за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми виконавчого процесу України : теорія і практика» присвячений актуальним проблемам нової галузі правової науки – виконавчому процесу України. Вченими та практиками аналізуються проблемні аспекти організації органів примусового виконання рішень судів, інших органів (посадових осіб), а також проблемні аспекти процедури вчинення різних видів виконавчих проваджень. Розраховано на науковців, практичних працівників, аспірантів, студентів та широке коло читачів.
Наукові статті подано у авторській редакції.

УДК 347.952
ББК 67.9(4Укр)301.01

ISBN 978-966-8830-75-4

© Автори, 2019
© Видавець Позднішев, 2019

ІНШІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

СЕКЦІЯ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ТА ОСІБ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ І РІШЕНЬ ІНШИХ ОРГАНІВ

1. Великанова М. М. Професійні ризики приватного виконавця	82
2. Дерій О. О. Адміністративна відповідальність за невиконання рішень про сплату аліментів як новий захід впливу на боржника	83
3. Жукевич І. В. Перспективи розвитку інституту судового контролю за виконанням рішень у цивільному судочинстві України	86
4. Коросєд С. О. Проблема визначення суду належної юрисдикції для оскарження рішень, дій чи бездіяльності приватного виконавця	88
5. Мельник І. С. Контроль за діяльністю приватних виконавців: проблемні аспекти	90
6. Москвич Л. М. Актуальні питання популяризації професії приватного виконавця	93
7. Пироговська В. О. Виконавець і нотаріус: взаємодія чи протидія?	95
8. Сергієнко Н. А. Помічник виконавця: які перспективи його участі у виконавчому провадженні	97
9. Стефанчук М. М. Реформа примусового виконання рішень в Україні: реальний стан та перспективи	98
10. Татулич І. Ю. Контроль суду за виконанням судових рішень в цивільному судочинстві	101

Аспіранти, студенти

11. Багрій К. Проблеми правового регулювання дисциплінарної відповідальності приватних виконавців	104
12. Лук'яненко А. Актуальні проблеми взаємодії нотаріусів та виконавців	106
13. Матковська Д. Деякі питання правового статусу та організації діяльності судових виконавців в Естонії	108
14. Пилипенко (Моїсєєва) І. Відповідальність приватних виконавців та приватних нотаріусів: порівняльно-правовий аналіз	109

СЕКЦІЯ 2. ПРОЦЕСУАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ТА ОСІБ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ І РІШЕНЬ ІНШИХ ОРГАНІВ

15. Белікова С. О. Актуальні та проблемні питання виконавчого провадження	111
16. Бичкова С. С. Мирова угода в процесі виконання рішення суду у цивільній справі	113
17. Боднар Д. В. Цінні папери у виконавчому провадженні	114
18. Бондар І. В. Проблемні аспекти примусового виконання рішення суду про відібрання дитини та передання її на виховання іншим особам (органам)	117
19. Гетманцев О. В. Мирова угода у процесі виконання судових рішень у цивільних справах	120
20. Голубєва Н. Ю. Принцип гласності та відкритості виконавчого провадження	122
21. Горбань Н. С. Тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України: аналіз судової практики	124
22. Кіріяк О. В. Недоліки нормативно-правового регулювання примусового виконання судових рішень у цивільних справах, пов'язаних з корпоратизацією підприємств	127
23. Клименко О. М. Інститут визнання та виконання рішення іноземного суду в Україні: особливості трансформації та перспективи в розвитку	130
24. Майка М. Б. Проблеми правового регулювання процедури виконання ухвали про примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника	135
25. Мальський М. М. Поняття і сутність міжнародного виконавчого процесу	137
26. Малярчук Л. С. Накладення арешту на кошти боржника на банківських рахунках та їх примусове списання: де-юре і де-факто	141

Гетманцев Олександр Валентинович,
доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)

МИРОВА УГОДА У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

Судовий захист прав, свобод та інтересів суб'єктів спірних матеріальних відносин, як основна мета цивільного судочинства, може вважатися ефективним не лише з ухваленням судового рішення у справі, а тоді, коли рішення буде виконано. Саме виконання судового рішення є завершальною стадією судового процесу і виходячи з п. 1 ст. 6 Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року [1] Європейський суд з прав людини (далі ЄСПЛ) вважає виконання рішення ухваленого будь-яким судом складовою частиною «суду» (Справа «Горнсбі проти Греції», рішення від 19 березня 1997 року), частиною провадження у справі (Справа «Микола Скубенко проти України», рішення від 6 квітня 2004 року), невід'ємною частиною судового розгляду (Справа «Ромашов проти України», рішення від 27 липня 2004 року; Справа «Іванов проти України», рішення від 15 жовтня 2009 року) тощо.

У статті 1 Закону України «Про виконавче провадження» (далі Закон) закріплено, що «Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) (далі — рішення) — сукупність дій визначених у цьому Законі органів та осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і приводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими нормативно-правовими актами прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню [2].

Отже, виконавче провадження можна розглядати, як визначену законом систему дій та порядок їх вчинення, спрямованих на примусову реалізацію судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) з метою забезпечення захисту і відновлення прав, свобод та інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства, держави.

Примусове виконання рішень суду з цивільних справ покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та приватних виконавців.

Судові рішення про присудження після набрання ними законної сили характеризують судовий захист з точки зору офіційної констатації порушення, оспорювання, невизнання прав, свобод та інтересів особи, держави, тобто це попередній етап захисту який визначає суб'єкта захисту, форму та спосіб захисту. Виконавче провадження створює умови реального захисту, забезпечує ефективність, а значить авторитетність, судового рішення його загальнообов'язковість, характеризують ступінь довіри населення до судової влади. Рішення суду повинно характеризуватися такою ознакою як його реалізованість, тобто, бути практично (життєво) реалізованим в суспільному житті.

У діючих Законах України «Про виконавче провадження» та «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» відсутні вказівки на завдання виконавчого провадження та завдання органів та осіб, які здійснюють примусове виконання, на своєчасність виконавчого провадження, на вжиття заходів примирення сторін виконавчого провадження, сприяння сторонам в укладенні мирової угоди і дострокового закінчення виконавчого провадження (п. 2, ч. 1, ст. 39 Закону «Про виконавче провадження»). Своєчасність виконання судового рішення шляхом укладення сторонами мирової угоди є запорукою ефективного завершення судового захисту, виконання завдань цивільного судочинства, дотримання принципів виконавчого провадження. Важливим стимулом для примирення сторін виконавчого провадження повинна стати обоюдна заінтересованість і добровільність у виконанні судового рішення та усвідомленні в необхідності завершення виконавчого провадження.

Особливістю сторін у виконавчому провадженні є те, що їх правовий статус змінено у зв'язку з вирішенням судом існуючого між ними правового конфлікту, а з відкриттям виконавчого провадження вони стають сторонами вже цього провадження з новими для них функціями, метою, завданнями та повноваженнями. Набуваючи статусу учасника виконавчого провадження (ст. 14 Закону) до складу яких входять сторони виконавчого провадження — стягувач і боржник (ст. 15 Закону), вони стають основними учасниками виконавчого провадження, а отже мають юридичну заінтересованість пов'язану з примусовим виконанням рішення суду і відповідно наділяються можливістю практичної реалізації ними своїх прав та обов'язків. У відповідності до ч. 2 ст. 19 Закону сторони у процесі виконання рішення відповідно до процесуального законодавства мають право укласти мирову угоду, що затверджується (визнається) судом, який видав виконавчий документ. Не дивлячись на важливість і значення примирних процедур

(медіація, посередництво, мирова угода, переговори тощо) окреме місце серед яких належить укладенню мирової угоди між сторонами виконавчого провадження. У Законі про виконавче провадження відсутня будь яка детальна правова регламентація умов, порядку, моменту (етапу), суб'єкта ініціативи (пропозиції) щодо її укладення, суб'єкта складання проекту мирової угоди, місця її укладення, ролі виконавця в її формуванні та укладенні (завершенні), меж мирової угоди, порядку виконання, подальшої долі рішення суду на основі якого укладається мирова угода та ін. Чинний Закон «Про виконавче провадження» у ч. 2 ст. 19 містить вказівку про застосування аналогії закону, тобто положень цивільного процесуального кодексу з питань укладення, оформлення і затвердження мирової угоди у виконавчому провадженні. Можна вважати такий підхід проявом правила законодавчої раціональності але мирова угода у виконавчому провадженні може претендувати на самостійність правового регулювання з врахуванням особливостей її укладення та важливості її як способу, процедури, найшвидшого процесу завершення виконавчого провадження. Активність державного або приватного виконавця щодо стимулювання (заохочення) сторін виконавчого провадження до примирення, у тому числі укладення мирової угоди, повинно розглядатися у якості завдань виконавчого провадження, а також як їх функціональний обов'язок.

Мирова угода сторін виконавчого провадження проявляється в активній поведінці сторін виконавчого провадження (їх представників) яка ґрунтується на принципі диспозитивності (п. 4 ч.1 ст. 2 Закону), а саме на свободі поведінки. Але така поведінка буде здійснюватися в межах правовідносин з приводу примусового виконання, які мають переважно публічний зміст, а отже це впливає на визначення меж та змісту такої поведінки з питань укладення мирової угоди та примирення сторін у цілому. Можна говорити і про принцип рівності сторін у виконавчому провадженні, який до речі не знайшов закріплення у Законі «Про виконавче провадження», адже розпорядчі дії сторін з питань укладення мирової угоди передбачають таку можливість (ініціативу) кожної із сторін виконавчого провадження. Зазвичай така ініціатива на практиці у більшості ініціюється боржником, «колишнім» учасником судового процесу, який за рішенням суду програв справу і добровільно не виконує судові рішення, а отже має бажання оптимізувати свою поведінку у напрямку співробітництва з іншою стороною — стягувачем і державним чи приватним виконавцем на усунення існуючого соціального конфлікту шляхом формування письмової пропозиції стягувачу укласти з ним мирову угоду. Мотиви можуть бути різними: небажання продовжувати виконавчу тяганину, зекономити час, по можливості відіграти хоч якусь частину за судовим рішенням адже мирова угода це наявність взаємних (обоюдних) поступок (ст. 207 ЦПК), таким чином будувати свою поведінку спрямовану на захист перш за все своїх інтересів. Можна при цьому говорити про соціальні регулятори (норми права, норми моралі, етики) але не завжди рішення суду може оцінюватися як законне чи обґрунтоване, не завжди поведінка стягувача у виконавчому провадженні може розглядатися справедливою. Боржник вправі застосовувати усі способи для справедливого відношення до нього як зі сторони суду, так зі сторони стягувача, і будувати свою поведінку на захист своєї позиції [3, с. 316].

Отже, можна запропонувати додаткове урегулювання в Законі «Про виконавче провадження» питань попереднього (досудового) контролю виконавця (державного, приватного) за процедурою укладення сторонами мирової угоди, перевірки правомірності змісту угоди законам України та відсутності порушень, обмежень прав та інтересів сторін (третьох осіб), відсутності впливу на волевиявлення сторін. Запровадження процедури завершення виконавчого провадження мирним шляхом за участю державного (чи приватного) виконавця надасть можливість для них виступити ініціаторами, а можливо й посередниками, у відносинах між сторонами. Використання ними практичного досвіду зорієнтованого не на визначенні правильності судового рішення чи на правоті однієї із сторін, а на пошук сприятливого та оптимального варіанту завершення виконавчого провадження шляхом укладення сторонами мирової угоди. Це актуально і виконавчого провадження для усунення між ними конфлікту який продовжує тривати навіть після ухвалення судом рішення у справі.

Мирова угода у виконавчому провадженні це договірні відносини між сторонами про умови завершення виконавчого провадження, яка надалі потребує затвердження ухвалою суду. Мирова угода може укладатися на будь якому етапі виконавчого провадження але контроль державного чи приватного виконавця може сприяти правильному викладенні у ній її умов сторонами в залежності від ступеня (обсягу) виконаного судового рішення, правильність яких (відповідність обсягу виконаного або невиконаного судового рішення) умовам (поступкам сторін) у змісті мирової угоди буде відповідати їх співмірності.

На період укладення мирової угоди бажано зупиняти виконавче провадження щоб зберегти проект умов мирової угоди до її затвердження судом, попередити зловживання сторонами своїми правами та обов'язками.

Окремого урегулювання потребують особливості укладення мирової угоди у разі множинності сторін (співучасті), правонаступництва сторони, участі стороною виконавчого провадження неповнолітньої особи.

Отже, мирова угода у виконавчому провадженні є важливим засобом урегулювання існуючого конфлікту між сторонами виконавчого провадження і сприяє завершенню примусового виконання судового рішення на основі інтересів сторін. Це потребує подальшого удосконалення правового регулювання виконавчого провадження з метою його оптимізації та підвищенні ефективності, підвищення гарантій виконуваності судових рішень. Мирова угода є складовою у державній концепції захисту прав, свобод та інтересів особи, держави, суспільства і сприяє підвищенню судової форми захисту.

Список використаних джерел:

1. Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 р. (із змінами і доповненнями). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/995_004. (Дата звернення 24.11.2019).
2. Закон України «Про виконавче провадження» від 2 червня 2016 року № 1404-VIII (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1404-19> (Дата звернення 24.11.2019).
3. Кузбагаров А. Н. Примерение сторон в исполнительном производстве. Российский ежегодник гражданско-го и арбитражного процесса. /Под ред. д-ра юрид. наук, прф. В.В. Яркова. № 5. 2006. СПб.: Издательский Дом С-Петербур. Гос. Ун-та, Издательство юридического факультет С.-Петербур. Гос. Ун-та, 2007. — С. 314.

Голубєва Неллі Юрїївна,

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРИНЦИП ГЛАСНОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Виконавче провадження є невід'ємною складовою механізму захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави, а у випадках виконання судових рішень — складовою механізму судового захисту вказаних прав, свобод та інтересів. Тому цивільне судочинство та виконавче провадження — дві складові єдиного процесу захисту права. Виконавче провадження є самостійним видом юридичного процесу (виконавчий процес). Саме тому більшість принципів цивільного, господарського та адміністративного процесів є принципами і виконавчого провадження, як процесу з тією ж самою метою, що і в судових процесах, але існують і принципи, притаманні тільки виконавчому процесу (виконавчому провадженню).

Принципи виконавчого процесу — це визначальні ідеї, засади, згідно з якими відбувається регулювання відносин, що виникають у сфері виконавчого провадження, і які виражають завдання виконавчого провадження, характеризують методи їх здійснення.

Згідно ст. 2 Закону України «Про виконавче провадження» (далі — Закон), виконавче провадження здійснюється з дотриманням таких засад (принципи діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців, відповідно до Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», загалом аналогічні): 1) верховенства права; 2) обов'язковості виконання рішень; 3) законності; 4) диспозитивності; 5) справедливості, неупередженості та об'єктивності; 6) гласності та відкритості виконавчого провадження; 7) розумності строків виконавчого провадження; 8) співмірності заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями; 9) забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, приватних виконавців.

Щодо питання, чи є ці засади принципами, можна зазначити наступне.

Під словосполученням «загальні засади» слід розуміти ті принципи, які вже знайшли своє місце у законодавстві (у вигляді принципів/засад виконавчого провадження), а під терміном «принципи» необхідно розуміти основні ідеї виконавчого процесуального права. Однак за своєю сутністю ці поняття дуже близькі, оскільки розроблені наукою, суспільством та історичним розвитком принципи виконавчого процесуального права визначають ті принципи (основні засади), що будуть урешті-решт закріплені у позитивному праві. Тобто ці терміни ні в якому разі не можуть протиставлятися, а є однаковими за своєю суттю, хоча й різними за способом вираження.

Принципи виконавчого процесуального права та загальні засади виконавчого провадження (виконавчого процесу) однакові в тому, що є основними засадами, які проходять через все виконавче провадження, зумовлюючи зміст кожного з його інститутів і норм. Вони є основами, базою таких важливих суспільних відносин, як відносини у сфері примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб).